

Afgørelser – Reg. nr.: 05391.00

Fredningen vedrører: Tindskov Bakke

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

12-10-1970

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

U d s k r i f t

af

protokollen for fredningsnævnet for Ringkøbing amts fredningskreds.

År 1970 den 12. oktober kl. 10 afholdt fredningsnævnet møde på gårdejer Laurits Linds ejendom i Handbjerg pr. Vinderup.

Der foretoges:

R.A.F. 296/1970

Sag angående fredning af et ca. 15,9 ha stort areal af ejendommen matr.nr. 19a Handbjerg Hovedgaard, Handbjerg sogn, og matr.nr. 34f sydvestlige del, Ryde sogn, tilhørende gårdejer Laurits Lind, Handbjerg pr. Vinderup.

Der fremlagdes:

1. Rejsningsskrivelse af 15. maj 1970 fra fredningsplanudvalget for Ringkøbing amt, bilagt beskrivelse med kort.
2. Skrivelse af 9. september 1970 fra do. ang. endelig fredningspåstand.
3. Kort.
- 4-5. Tingbogsattester.
- 6-9. Statstidende for 22. september 1970.
Aktuelt for 21. september 1970.
Holstebro Dagblad for 21. september 1970 og
Vinderup Avis for 23. september 1970
med bekendtgørelse i henhold til naturfredningslovens § 13, stk. 1, og indkaldelse til nærværende møde.

10. Indkaldelsesliste.

11-17. Genpart af indkaldelse til ejeren, amtsrådet, naturfredningsforeningen, Vinderup kommune, Rigsantikvaren og fredningsplanudvalget.

18. Genpart af indkaldelse til panthavere og servitutberettigede.

19. Postkvittering for anbefalede indkaldelser til panthavere m. fl.

20-22. Skrivelser fra naturfredningsforeningen, Rigsantikvaren og Vinderup kommune.

Mødt var fredningsnævnets formand, dommer Møller Nielsen, det amtsrådsvalgte medlem, gårdejer Thomas Andersen, og det kommunevalgte medlem, gårdejer Ejner Christensen.

Iøvrigt var mødt:

For Ringkjøbing Amt: Ingen

" Vinderup kommune: "

" Rigsantikvaren: "

" Danmarks Naturfredningsforening: "

" fredningsplanudvalget: Statsskovrider Vagn Johansen samt forstkandidat Per Mikkelsen og amtsfuldmægtig Salomonsen.

Ejeren var mødt.

Af pant- og udlægshavere var mødt: Gårdejer Eigil Madsen, Sir pr. Holstebro, Handbjerg Brugsforening ved landsretssagfører C. C. Hviid, Vinderup, Landboauktionerne ved konsulent K. Bank, Holstebro, landsretssagfører C. C. Hviid på egne vegne, handelsmand Frode Jensen, Hurup, og handelsmand Sigvald Kiilerich, Aulum, der alle gjorde krav på andel i eventuel erstatning.

Der foretoges besigtigelse.

Ejeren erklærede sig enig i fredning som begært, mod at der udbetales ham en erstatning på ikke under 50.000,- kr., hvorved han særligt henviser til, at der siden 1965 har været gravet sand i arealet i større omfang, at han i 1968-69 har haft en indtægt heraf på ca. 5.000,- kr. årlig, og at han mener at kunne regne med noget lig-

nende fremover. Han har efter planudvalgets anmodning indstillet gravningen fra april måned i år og ønsker sig tilkendt renter fra det tidspunkt.

Planudvalget indstillede efter omstændighederne, at der tilkendes ejeren renter fra 1. maj 1970.

Ejeren erklærede sig enig i, at eventuel erstatning udbetales til landsretssagfører Hviid til fordeling mellem de mødte kreditorer, der gjorde krav på andel i erstatningen.

De pågældende kreditorer tiltrådte dette.

Da ingen havde yderligere at anføre, afsagde nævnet sålydende

k e n d e l s e :

Ved skrivelse af 15. maj 1970 indbragte fredningsplanudvalget for Ringkøbing amt for fredningsnævnet spørgsmålet om fredning af et 15,9 ha stort areal af ejendommen matr. nr. 19a Handbjerg Hovedgaard, Handbjerg sogn, og matr. nr. 34f sydvestlige del, Ryde sogn, der ejes af gårdejer Laurits Lind, Handbjerg pr. Vinderup.

Det omhandlede areal er beliggende ved landevejen mellem Holstebro og Vinderup, hvor denne skærer Hellegård å, og kaldes Tingskov bakke.

I rejsningssskrivelsen er om arealet bl. a. anført, at Tingskov bakke er dannet under sidste istid som en del af dalskrænterne i en tunneldal, hvorigennem smeltevandets løb sydpå fra Limfjorden til gletcherporten syd for Borbjerg. En del af bakken er tilplantet med nåletræer, og derudover er der spredt opvækst af eg, røn, fuglekirsebær, pil m. v. og spredte enebærbuske. Nedenfor bakken mod Hellegård å ligger græsningsenge og ovenfor opdyrkede marker. Største delen af bakken udnyttes til kreaturgræsning og har karakter af åben græsningskov og overdrev. Bakken er meget markant og udgør et fint samspil med Rydhaveskoven på den anden side af ådalen, hvilken skov nu til dels af fredningsmæssige grunde er erhvervet af Statsskovbruget.

Rigsantikvaren har i en over sagen indhentet erklæring udtalt:

"Tingskov bakke har en fremtrædende placering i det tunneldalslandskab, som Hellegård å gennemstrømmer. På begge sider langs ådalens skrænter er der talrige spor af bosættelse, dels fra ældre stenalder (ertebølle- og gudenåkultur), dels fra yngre stenalder (dyssetid). Fundene i arealerne omkring bunden af ådalen indicerer, at der her har været et centrum for egnens dyssetidsbebyggelse. I tilknytning til ådalen ligger Handbjerg hovgaard og Rydhave, hvis bygninger er fredet i henhold til bygningsfredningsloven, henholdsvis i kl. B og A, og voldstederne, hvorpå de er beliggende, er beskyttet i henhold til naturfredningslovens § 48. Ved Holmgaard sø ligger den i kl. B fredede Borbjerg holmgaard.

Det må anses for meget værdifuldt, at det smukke bakkedrag bevarer som overdrev og græsningsareal med spredt beplantning af træer og buske og ikke ødelægges ved nogen form for afgravning. I engen ved foden af Tingskov bakke er der i et dybt kildevæld fundet en smukt udført træskål sammen med en mængde grenstumper og hasselnødder, hvilket kunne tyde på, at kilden har været anset som helligkilde."

Danmarks Naturfredningsforening har i skrivelse af 10. juni 1970 varmt anbefalet fredningens gennemførelse under henvisning til, at foreningens videnskabelige udvalg har anført, at man fra geologisk side kan medgive sagen den bedste anbefaling, idet området udgør en vigtig del af det geologisk set betydningsfulde Hellegård å-tunneldalkompleks, der geomorfologisk må anses som et særdeles vigtigt landskabs-element til tolkning og forståelse af landskabets tilblivelse.

Endvidere har Vinderup kommune vedtaget at anbefale fredningen.

Fredningsbegæringen har været bekendtgjort i Statstidende for 22. september 1970 samt i Vinderup Avis den 23. september 1970 og i Holstebro Dagblad og Aktuelt den 21. september 1970, og alle interesserede har været indkaldt til sagens behandling, for ejer og panthaveres og andre interesseredes vedkommende ved anbefalet skrivelse.

Ejeren og følgende pant- og udlægshavere; gårdejer Eigil Madsen,

Handbjerg Brugsforening, Landboauktionerne, landsretssagfører C. C. Hviid, Frode Jensen og Sigvald Kiilerich havde givet møde.

Fredningsplanudvalget har givet møde og begært sagen fremmet i overensstemmelse med påstanden i skrivelse af 9. september 1970.

Ejeren har erklæret sig enig i fredning mod en erstatning på ikke under 50.000,- kr.

Der er ingen indsigelse rejst mod fredningens gennemførelse, men de mødte panthavere har gjort krav på andel i eventuel erstatning.

Ejeren har erklæret sig enig i, at en eventuel erstatning udbetales til landsretssagfører C. C. Hviid, Vinderup, til fordeling mellem de mødte pant- og udlægshavere.

De nævnte pant- og udlægshavere har erklæret sig enig i, at den eventuelle erstatning udbetales til landsretssagfører Hviid til fordeling mellem dem.

Da det i sagen omhandlede areal, hvis nærmere beliggenhed og afgrænsning fremgår af det nærværende kendelse vedhæftede kort, findes fredningsværdigt, og da betingelserne i naturfredningslovens § 1, nr. 2, skønnes at være til stede, vil arealet være at undergive fredning således, at for fredningen skal gælde følgende bestemmelser for det på vedhæftede kort som område I betegnede areal:

1. Det naturlige terræn må ikke ændres ved afgravning eller påfyldning.
2. Der må ikke opføres bygninger eller opstilles skure, boder, campingvogne, telte eller lignende.
3. Der må ikke opstilles master eller føres luftledninger hen over arealet.
4. Arealet må ikke benyttes til henkastning af affald og således heller ikke til bilophugningsplads eller lignende.
5. Arealet må ikke yderligere opdyrkes, men må som hidtil benyttes til kreaturgræsning. Opsætning af de nødvendige kreaturhegn skal være tilladt.
6. De fredede arealer må ikke yderligere tilplantes.

7. Det skal være fredningsmyndighederne tilladt at jævne grusgravningsskrænterne og eventuelt tilplante disse med de på stedet hjemmehørende træarter og buske.
8. Det skal være tilladt fredningsmyndighederne at pleje den eksisterende vegetation og beplantning, således at arealet får præg af åben græsningsskov og således at nåletræerne, bortset fra enebær, efterhånden som disse går ud, erstattes af de på stedet hjemmehørende træarter og buske. Ejeren er berettiget til at udnytte de eksisterende nåletræer bortset fra enebær i det omfang, der er brug herfor.
9. Der skal være almenheden tilladt adgang til gående færdsel på det fredede areal. Passage af kreaturhegn skal ske gennem møller eller lignende, som opsættes af fredningsmyndighederne.
10. Det skal være tilladt fredningsmyndighederne at etablere en parkerings- og rasteplass ved foden af grusgravningsskrænten samt tilkørsel hertil.
11. Fredningsmyndighederne skal sørge for, at arealet holdes fri for henkastet affald samt ved skiltning foreholde publikum de nødvendige ordensregler.

For det som område II betegnede areal skal gælde følgende bestemmelser:

1. Tilstanden på arealerne må ikke forandres uden fredningsplanudvalgets tilladelse. Forandringer, der skyldes dyrkningsmæssige ændringer inden for sædvanlig landbrugsdrift, kan dog gennemføres uden tilladelse. Meddeler fredningsplanudvalget afslag på en anmodning om tilladelse til at forandre tilstanden på arealerne, kan ejeren kræve, at fredningsplanudvalget rejser fornyet fredningssag.
2. Der skal være almenheden tilladt adgang til gående færdsel ad de på deklaraationsridset viste 2 m brede stier. Der må ikke foretages noget, som gør disse stier vanskeligt tilgængelige. Passage af kreaturhegn skal ske gennem møller eller lignende, som opsættes af fredningsmyndighederne.

Påtaleretten vedrørende ovennævnte servitutpålæg tillægges fredningsnævnet for Ringkøbing amts fredningskreds og fredningsplanudvalget for Ringkøbing amt hver for sig.

Vedrørende erstatningsspørgsmålet skal anføres, at ejeren har henvist til, at der siden 1965 har været gravet sand i bakken i større mængder, og at han ved fremtidig sandgravning har regnet med en indtægt på ca. 5.000,- kr. årlig. Han har ladet sandgravningen indstille i april måned i år efter henstilling fra planudvalget og efter forhandling med et af fredningsnævnets medlemmer, hvorfor han har anmodet om, at der tillægges ham renter af et eventuelt erstatningsbeløb for en passende tid forud for nærværende kendelses afsigelse.

Efter det foreliggende fastsatte nævnet erstatningen til 50.000,- kr. med renter 10 % årlig og bestemte, at renter vil være at beregne fra 1. maj 1970 til betaling sker.

Erstatningen udredes med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Ringkøbing amtsråd.

De pant- og udlægshavere, der har rejst krav om erstatning, har opgjort deres pantsikrede fordringer således:

1. Gårdejer Eigil Madsen, Sir,	19.541,46 kr.
2. Handbjerg Brugsforening, Handbjerg,	7.000,- "
3. Landboauktionerne i Holstebro	3.801,65 "
4. Landsretssagfører C. C. Hviid, Vinderup,	10.861,67 "
5. Frode Jensen, Hurup,	26.017,21 "
6. Sigvald Kiilerich, Aulum,	6.833,83 "

Da ejeren og fornævnte pant- og udlægshavere, hvis krav andrager ialt 74.055,82 kr., har erklæret sig enig i, at erstatningen med renter udbetales til landsretssagfører Hviid til fordeling mellem fornævnte pant- og udlægshavere, og da ingen i øvrigt har rejst krav om andel i erstatningen, vil erstatningen med renter være at udbetale til landsretssagfører C. C. Hviid, Vinderup, til fordeling mellem ovennævnte pant- og udlægshavere.

T h i b e s t e m m e s :

Det på vedhæftede kort angivne areal af ejendommen matr. nr. 19a Handbjerg Hovedgaard, Handbjerg sogn, og matr. nr. 34f sydvestlige del, Ryde sogn, stort 15,9 ha, fredes på de ovenfor angivne betingelser.

I erstatning betales der til landsretssagfører C. C. Hviid, Vinderup, som befuldmægtiget for ejeren, gårdejer Laurits Lind, Handbjerg pr. Vinderup, til fordeling mellem ovennævnte pant- og udlægshavere 50.000,- kr. med renter 10 % årlig fra 1. maj 1970 til betaling sker, hvilken erstatning udredes med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Ringkøbing amtsråd.

Ejner Christensen. Ths. Andersen. Møller Nielsen.

Således passeret.

Sagen sluttet.

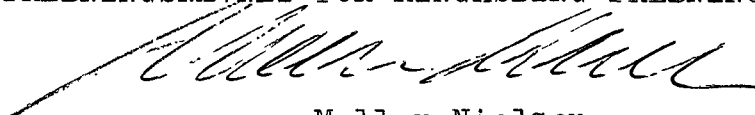
Møller Nielsen.

cfr. ^K/_P

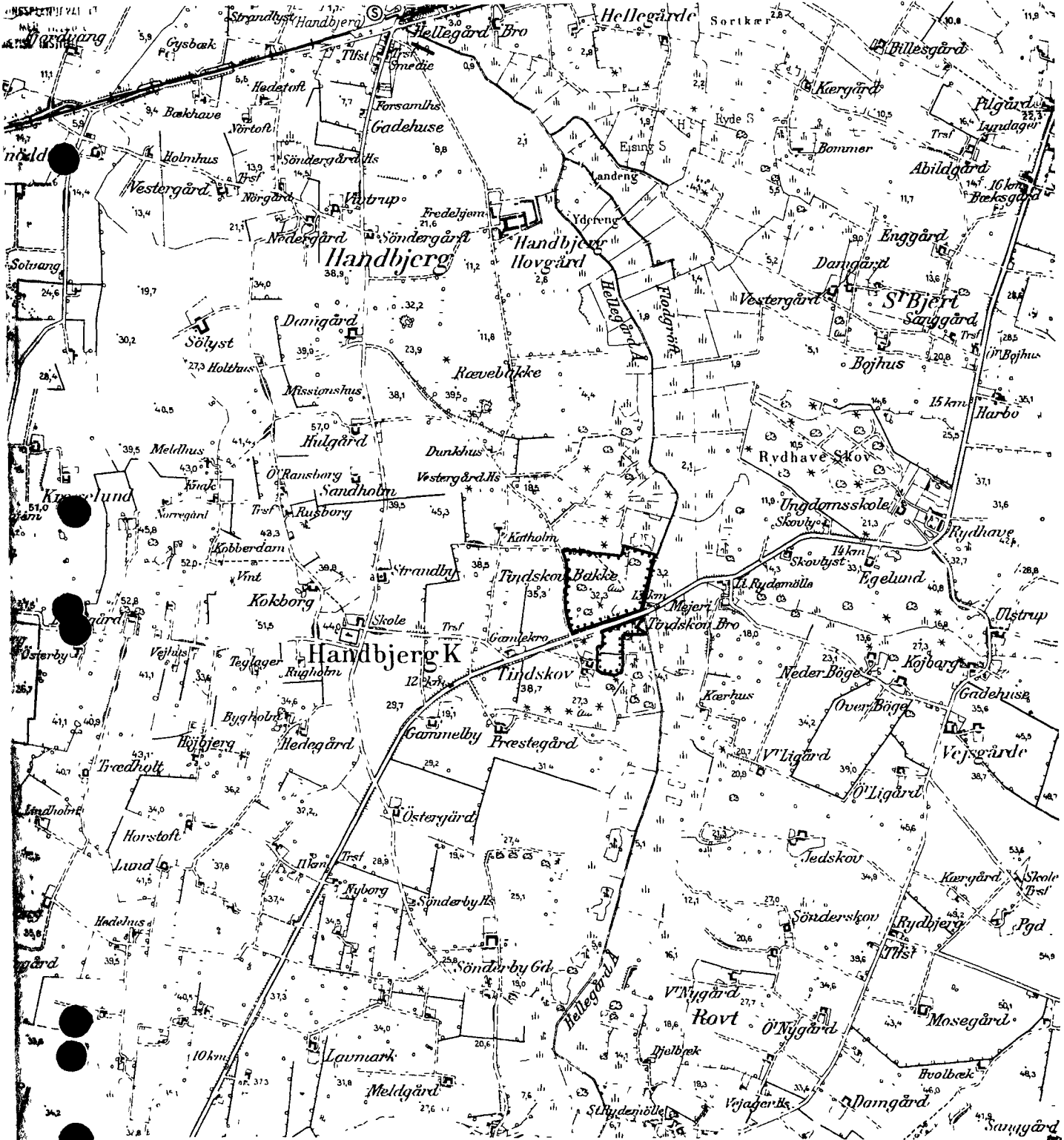
/P.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

FREDNINGSNÆVNET FOR RINGKØBING FREDNINGSKREDS.

Møller Nielsen

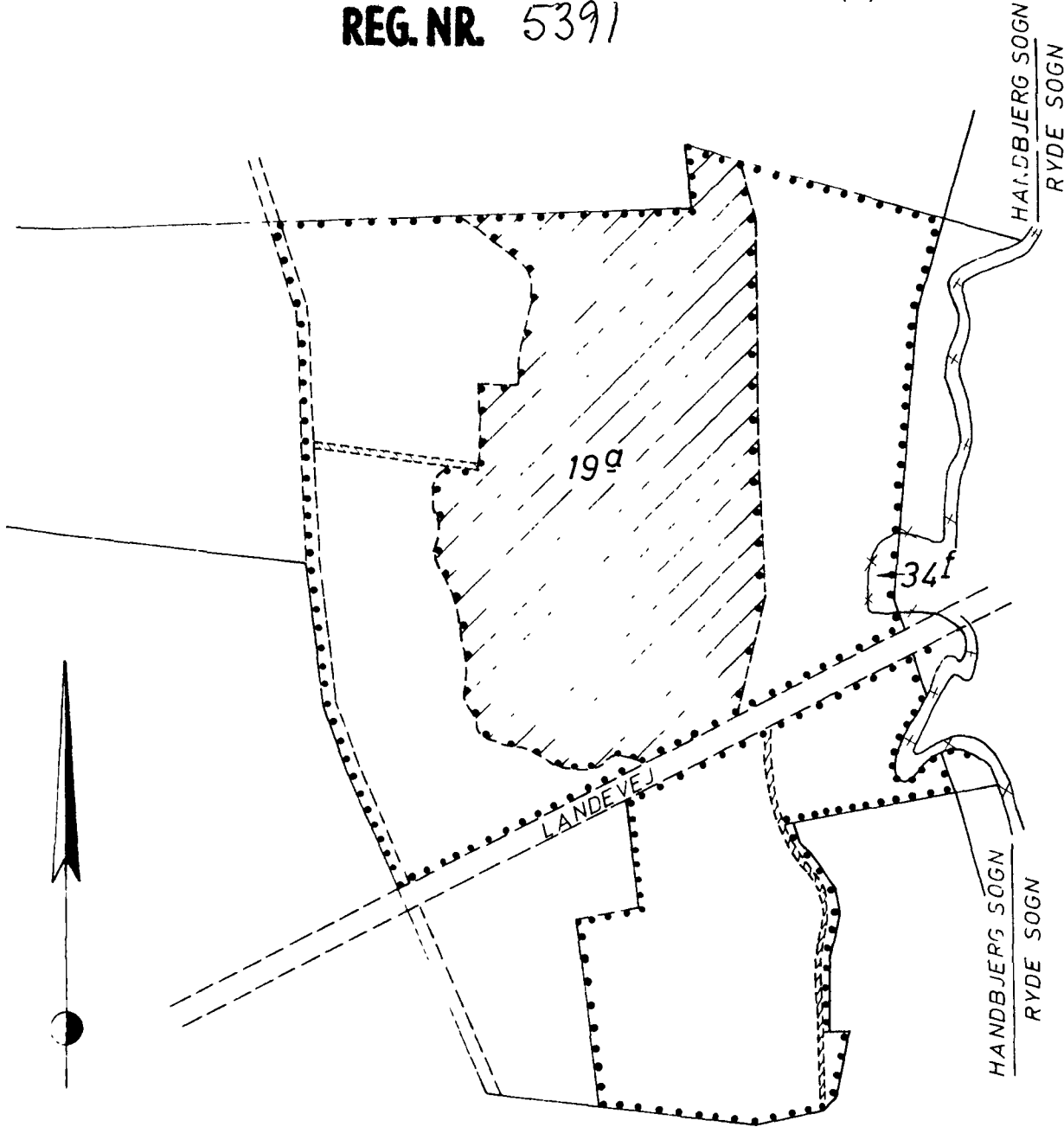
KORT OVER AREALER OMKRING
 TINGSKOV BAKKE
 HANBJERG OG RYDE SOGNE
 RINGKJØBING AMT

 Fredningsgrænse

REG. NR. 5391

REG. NR. 5391

TERRÆN AF DEL AF MATR. NR. 19^a HANDBJERG HOVEDGÅRD,
 HANDBJERG SOGN, OG MATR. NR. 34^f SYDVESTLIGE DEL,
 RYDE SOGN. RINGKJØBING AMT
 1:4000

- OMRÅDE I
- OMRÅDE II
- STI

UDFÆRDIGET TIL BRUG VED TINGLYSNING

G. Heibed
 LANDINSPEKTØR

At denne kort-genpart er nøjagtig genpart af det originale kort vedrørende ejendommen(e)

ms. nr. 19^a HANDBJERG SOGN. RYDE SOGN. RINGKJØBING AMT

afresteres herved. RINGKJØBING d. 3-9 19 70 Navn:

Justitsministeriets genpartskalkuleret. T 11 nr. 6

Herning, 1. april 2025
FN-MJV-03-2025

Holstebro Kommune
[lena.straasoe.kjaer.olesen@holstebro.dk](mailto:lens.straasoe.kjaer.olesen@holstebro.dk)

Ansøgning om dispensation til etablering af en cykelsti langs Holstebrovej på matr.nr 7000h, Handbjerg by, Hovedgård, Handbjerg og 7000d, Den sydvestlige Del, Ryde R.A.F. 296/1970 - Tindskov Bakke.

Holstebro Kommune har søgt dispensation fra fredningen Tindskov Bakker til etablering af en cykelsti langs Holstebrovej, der løber gennem det fredede område.

Ansøgningen

Cykelstien er en del af en længere strækning, der skal forbinde allerede eksisterende stistrækninger. Ansøgningen omfatter ca. 350 meter cykelsti, som ønskes etableret i det fredede område. Af sikkerhedsmæssige grunde skal der etableres rabatter, grøfter og skråninger i forholdet 1-3. Da terrænet langs vejen er meget varierende, skal der ske en påfyldning af terrænet langs de østligste 190 m af cykelstien inden for det fredede område, mens der skal ske en afgravning langs de vestligste ca. 160 m af cykelstien inden for det fredede område.

De samlede areal, der skal bearbejdes, er på ca. 5.150 m².

På nedenstående oversigtskort er indtegnet cykelstiens forløb og profiltegninger af terrænet på siden af cykelstien.

Af ansøgningen fremgår blandt andet:

”...

2.2 Beskrivelse af det ansøgte

Cykelstien etableres langs Skivevej og Holstebrovej, og det er således uundgåeligt at cykelstien berører fredningen af Tindskov Bakker, der også omfatter selve Holstebrovej og kørebanen. Den del af cykelstien og dens rabatter, der er i berøring med fredningen, er udelukkende placeret indenfor vejmatrিকlerne 7000h Handbjerg Hovgård, Handbjerg, og 7000d Den sydvestlige Del, Ryde, dvs. der etableres ca. 200 m cykelsti langs Holstebrovej indenfor fredningen af Tindskov Bakker.

For hele cykelstiens forløb skal der etableres A3-skråningsanlæg fra cykelstien og til omkringliggende terræn, samt en grøft langs skråningsanlæggets fod. Der etableres dog ikke skråningsanlæg og grøft på den lille vej, der forløber fra Holstebrovej og nord ind i det fredede område. Skråningsan-

læggets bredde er bestemt af hvordan det omkringliggende terræn er udformet, og derfor vil der stedvist være behov for afgravning, mens der andre steder skal ske påfyldning med jord. Idet der etableres skråningsanlæg for hele cykelstiens forløb, skal der ske terrænregulering indenfor fredningen på en ca. 350 m strækning, hvilket berøre arealer indenfor matriklerne 19g Handbjerg Hovgård, Handbjerg, og 34f Den sydvestlige Del, Ryde. I alt overlapper projektet med ca. 5.150 m² areal, der er omfattet af fredningen af Tindskov Bakker. Projektets berøring med arealer, der er omfatter af fredningen, fremgår af Figur 2-2 nedenfor.

Figur 2-2 Oversigt over projektets berøring med arealer, der er omfattet af fredningen af Tindskov Bakker. Målestok: 1:1.300.

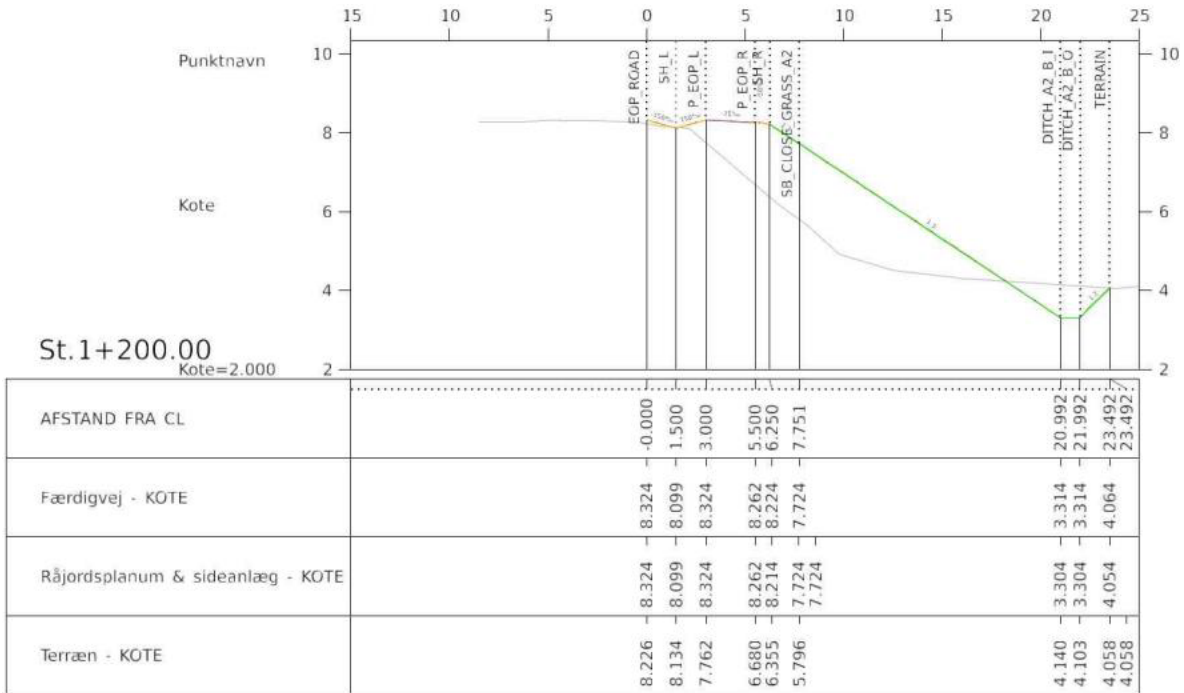
I nuværende situation er terrænet langs Holstebrovej, indenfor fredningen af Tindskov Bakker, meget stejlt faldende mellem Hellegård Å og midten af fredningen, mens det omkringliggende terræn herefter stiger stejlt fra vejen. Der skal derfor ske en påfyldning af terrænet langs de østligste 190 m af cykelstien indenfor det fredede område, mens der skal ske en afgravning langs de vestligste ca. 160 m af cykelstien indenfor det fredede område (Figur 2-3).

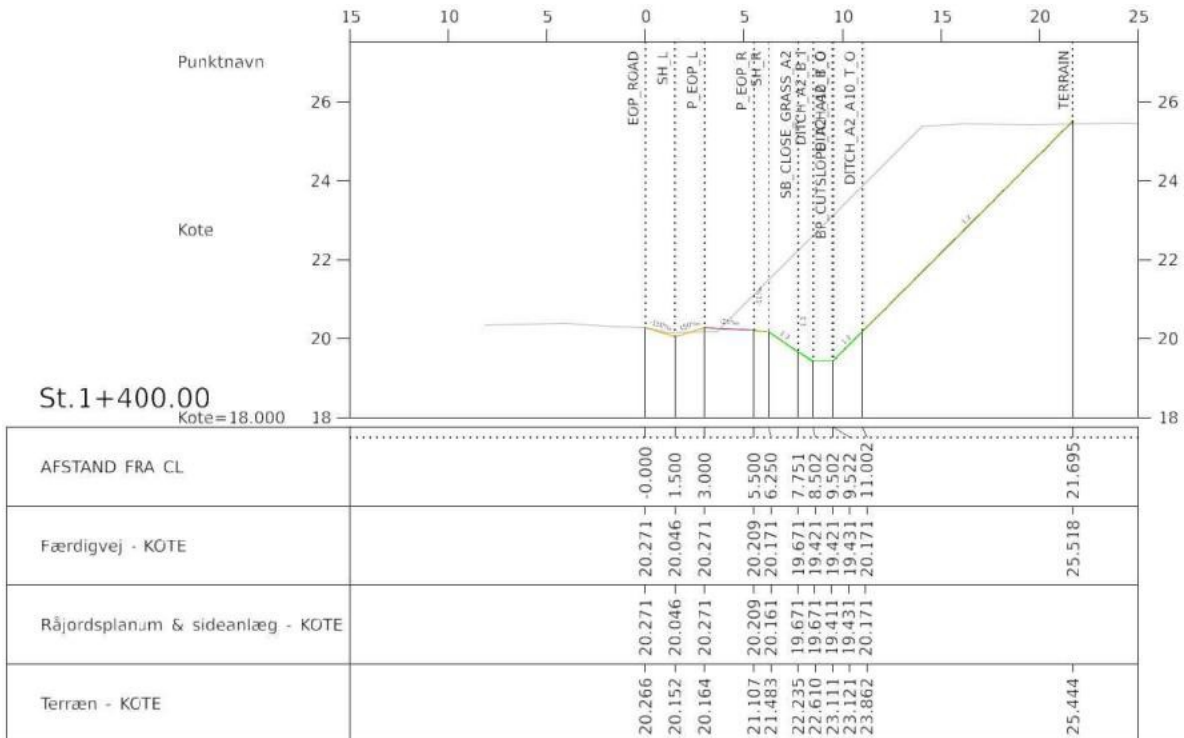
Figur 2-3 Oversigt på skyggekort over projektets berøring med arealer, der er omfattet af fredningen af Tindskov Bakker. Terrænet indenfor det fredede område varierer meget, og etableringen af A3-skråningsanlæg forudsætter således både afgravning og påfyldning af jord. Målestok: 1:1.300.

Baseret på 3-D modellering af cykelstien og omkringliggende terræn, vil det i den østlige del af fredningen være nødvendigt at påfylde jord for at etablere A3-skråningsanlægget, mens det for den vestlige del er nødvendigt at afgrave jord. Tværskitser for udvalgte steder indenfor det fredede område fremgår af Figur 2-4 og Figur 2-5 nedenfor.

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

Figur 2-4 3-D modellering af behov for terrænregulering ved cykelstiens station 1.200, hvilket svarer til den østlige del af det fredede område. Terrænet hælder i nuværende situation stejlt ned fra vejbanen, og der skal således ske påfyldning med jord.

Figur 2-5 3-D modellering af behov for terrænregulering ved cykelstiens station 1.400, hvilket

svarer til den vestlige del af det fredede område. Terrænet er i nuværende situation væsentligt højere end vejbanen, og er skal således ske afgravning af jord.

3 Begrundelse

Begrundelse for den valgte placering af det ansøgte er:

- Idet cykelstien skal forløbe parallelt med Skivevej og Holstebrovej, er det uundgåeligt at cykelstien kommer i berøring med fredningen af Tindskov Bakker.
- Cykelstiens forløb og placering er begrænset til de vejmatriler, der udgør Skivevej og Holstebrovej. Ud fra sikkerhedsmæssige hensyn, skal der udenfor cykelstien etableres A3-skråningsanlæg med 1:3 fald, og skråningsanlæggets udformning og arealinddragelse er bestemt af det omkringliggende terræns udformning. Det er derfor uundgåeligt, at skråningsanlægget vil påvirke arealer udenfor vejmatrilerne, enten ved afgravning eller påfyldning.
- De store terrænforskelle imellem arealerne udenfor vejmatrilerne og selve vejen skyldes i høj grad den eksisterende vejdæmning, og det er derfor primært vejdæmningen der reguleres ved afgravning og påfyldning ved etablering af A3-skråningsanlægget. Terrænreguleringen af det egentlige naturlige terræn indenfor det fredede område er således minimal.
- Cykelstien er en del af Holstebro Kommunes Trafiksikkerhedsplan, der bl.a. skal øge både sikkerhed og tryghed i trafikken i kommunen, hvorfor projektet er af samfundsmæssig interesse.
....”

Fredningen

”...

Det må anses for meget værdifuldt, at det smukke bakke drag bevares som overdrev og græsningsareal med spredt beplantning af træer og buske og ikke ødelægges ved nogen form for afgravning.

...”

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

”...

1. Det naturlige terræn må ikke ændres ved afgravning eller påfyldning.

...”

Natura 2000 og bilag IV-arter.

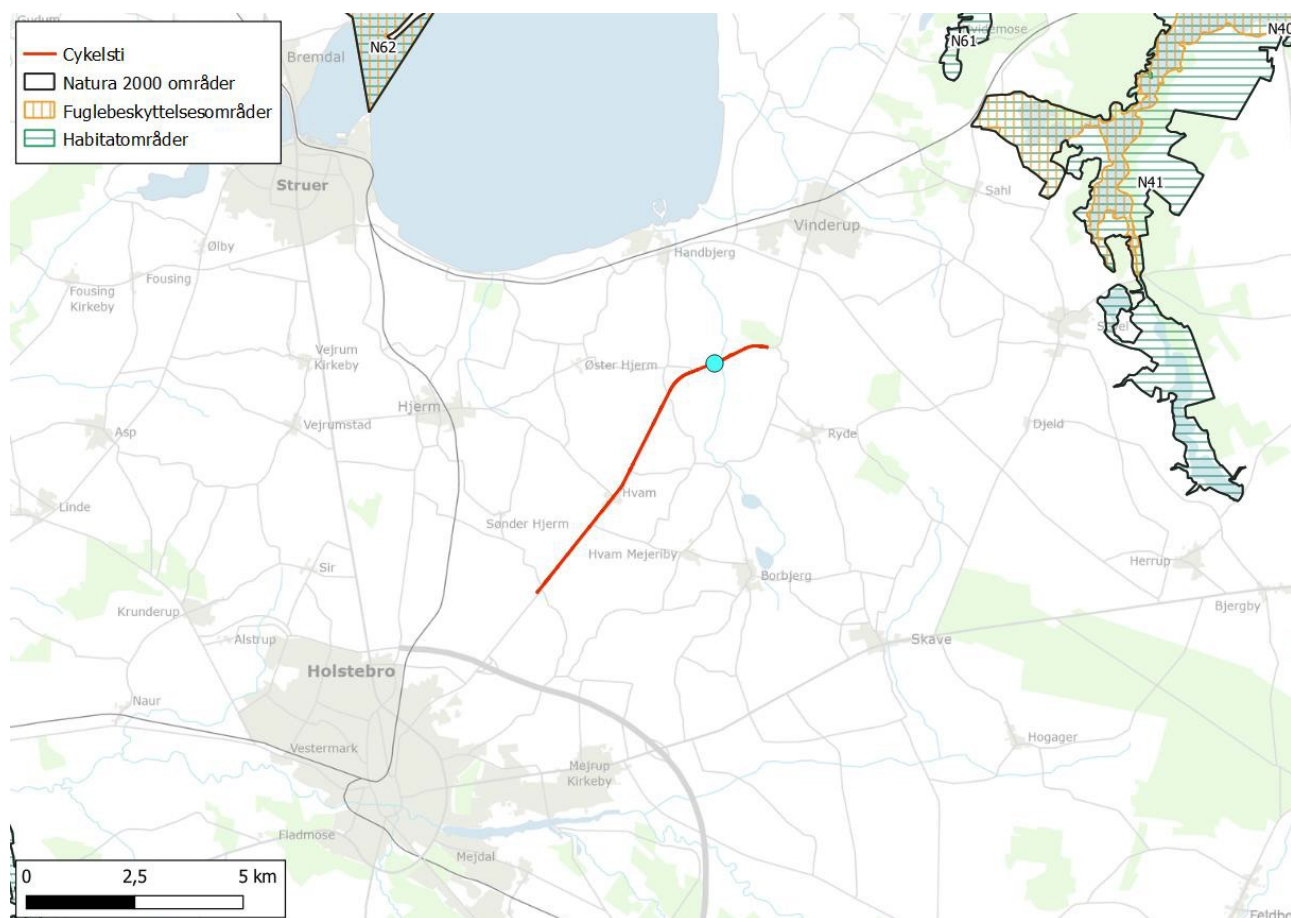
COWI har på vegne Holstebro Kommune i ansøgningen dateret den 4. december 2024 foretaget en vurdering af Natura-2000 området og bilag IV-arter.

Af denne fremgår blandt andet:

”....

Nærmeste Natura 2000-område er N41 *Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø*, som er beliggende ca. 7,3 km nordøst for projektet. Natura 2000-området rummer habitatområde H42 *Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø*, og fuglebeskyttelsesområde er F15 *Flyndersø og Skalle Sø*.

På baggrund af afstanden imellem det ansøgte og de nærmeste Natura 2000-områder, og da det ansøgte er af meget lokal karakter, vurderes det, at det kan udelukkes at etableringen af cykelsti med rabatter, skråningsanlæg og grøfter indenfor fredningen af Tindskov Bakker vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områdernes integritet, herunder væsentlige påvirkninger af arter og naturtyper på udpegningsgrundlagene. Det ansøgte placering ift. Natura 2000-områder fremgår af Figur 4-1 nedenfor.

Figur 4-1 Oversigt over det samlede projekt og nærmeste Natura 2000-områderne. Projektets berøring med fredningen af Tindskov Bakker er markeret med en blå prik. Målestok: 1:100.000.

Der er søgt data om registreringer af bilag IV-arter inden for en radius af 3 km af det ansøgte fra de seneste 10 år. Data er søgt på Arter (Arter.dk, 2024) og Naturbasen (Naturbasen, 2024)⁵. Følgende bilag IV-arter er registreret inden for 3 km af det ansøgte de seneste 10 år:

Flagermus

Der er ved Rydhave Skov registreret syd-, vand-, dam-, brun- troid-, dværg og skim-melflaggermus, ca. 1,1 km øst for fredningen af Tindskov Bakker. Da forekomster af flaggermus generelt er ringe undersøgt, kan det ikke udelukkes at der forekommer flaggermus, herunder flere forskellige arter, i andre områder nærmere det ansøgte. Projektets etablering indenfor fredningen af Tindskov Bakker forudsætter, at der flere steder fældes træer og ryddes bevoksning. COWI har besigtiget alle træer, der berøres af projektet. Ved besigtigelsen er der fundet enkelte træer indenfor fredningen af Tindskov Bakker, der har hulheder i stammer og grene og løs bark. COWI har vurderet, at disse træers overfladiske hulheder er af et omfang, der kun kan udgøre dagsrastested for enkeltindivider (f.eks. enlige hanner) i perioder med varmt vejr. Disse mindre hulheder er ikke afskærmende for vind og nedbør, og er ikke af tilstrækkelig størrelse til at være temperaturstabile, hvorfor de berørte træer ikke er egnet som ynglested eller vinterrastested. Det vurderes derfor, at projektet ikke medfører en beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rastesteder for flaggermus. Da ingen af de berørte træer er egnede som vinterrastested for flaggermus, kan individdrab af enkeltindivider af flaggermus undgås ved at rydde træerne om vinteren. I projektets driftsfase vurderes et øget antal cyklister ikke at give anledning til individdrab af flaggermus. Da anlægsarbejdet ligeledes udføres i dagtimerne indenfor almindelig arbejdstid, vil projektet ikke medføre en væsentlig forstyrrelse af eventuelle flaggermus i området, da disse raster om dagen og er aktive i aften- og nattetimer. Det vurderes derfor samlet, at områdets økologiske funktionalitet for flaggermus kan opretholdes.

Odder

Der er registreret odder i Hellegård Å nær Handbjerg, ca. 3 km nordøst for projektets berøring med det fredede område. Oddere lever og yngler i uforstyrrede områder, i tilknytning til vandområder med gode fiskebestande. Oddere er nataktive, og tilbringer dagtimerne i skjul i huler eller i vegetation i f.eks. rørskove. Odderen er hovedsageligt følsom overfor forstyrrelse ved ynglepladsen. Ynglepladsen findes i uforstyrrede områder, og kan bestå af huler, forladte rævegrave eller huller i vandløbsbrinken. Projektets berøring med fredningen af Tindskov Bakker omfatter ingen berøring med vandløb eller andre vådområder, og en ødelæggelse af artens yngle- og rastesteder kan derved helt udelukkes. Da der udelukkende er tale om inddragelse af terrestriske arealer indenfor det fredede område, der ikke er tilknyttet vandløb eller andre vandområder, vurderes arten ikke at forekomme i eller umiddelbart nær det ansøgte, og der vil således ikke være risiko for individdrab. Projektets driftsfase vurderes heller ikke at kunne medføre øget risiko for individdrab af odder. Det vurderes derfor samlet, at områdets økologiske funktionalitet for odder kan opretholdes.

Ulv

Der er registreret ulv, der løb over Holstebrovej ca. 1,4 km sydvest for det fredede område. Ulvebestanden i Danmark har været stigende, siden den første vilde ulv blev registreret i 2012 i Nordjylland, men arten forekommer i Danmark alene i Jylland. Ulven etablerer fortrinsvist revirer i områder, der i høj grad rummer skove og heder, hvilket er sammenfaldende med høj tæthed af vildt og en lav befolkningstæthed. Det ansøgte inddrager ikke arealer, der potentielt kan udgøre egnede yngle- og/eller rastesteder for ulv, da cykelstien etableres langs eksisterende landevej og da det ansøgte kun berøre arealer helt ud til vejen. Det vurderes, at ulve ikke vil have yngle- eller rastesteder nær en trafikeret landevej, og at den øgede forstyrrelse fra cyklister ikke vil forstyrre ulve i området mere, end hvad Skivevej/Holstebrovej i forvejen gør. Det vurderes, at hverken det ansøgte anlægs- eller driftsfase medfører risiko for individdrab af ulve. Derfor vurderes det samlet, at områdets økologiske funktionalitet for ulve kan opretholdes.

Stor vandsalamander

Der er registreret stor vandsalamander i Rydhave Skov, ca. 1,1 km øst for det ansøgte. Da arten i sjældne tilfælde kan vandre op til 1 km imellem yngle- og rastesteder, kan det ikke udelukkes at arten forekommer i andre egnede habitater, nærmere det ansøgte. I marts-april kommer dyrene frem fra deres vinterdvale og søger mod vandhullerne. Her sker parring og æglægning, hvor hunnen lægger 200-400 æg, som klækker i løbet af nogle uger. De bedst egnede ynglevandhuller er lysåbne, ikke næringsrige samt uden fisk og ænder. Efter yngleperioden søger stor vandsalamander på land, hvor de søger ly nær vandhullet (150-200 m) typisk i skov eller nær menneskelig bebyggelse. I oktober søger stor vandsalamander mod overvintringsstederne, som oftest er på land, men som sjældent også kan findes i vand. Da cykelsti, A3-skråningsanlæg m.v. ikke er i berøring med vandhuller, er der ingen risiko for at det ansøgte kan medføre en beskadigelse eller ødelæggelse af artens ynglesteder. Skråningsanlægget vil inddrage dele af arealer med § 3-eng og skovkarakter, som principielt er naturtyper der kan udgøre rastesteder for arten. Da der dog hovedsageligt er tale om inddragelse af stejle, nordvendte skrænter, der ikke udgør egnede rastesteder for arten (eksisterende vejdæmning), vurderes det at inddragelsen ikke påvirker de berørte områders samlede egnethed som rastested for stor vandsalamander, eller øvrige paddearter. Da af skråningsanlægget ikke at medføre øget risiko for individdrab af arten. Et øget antal cyklister i projektets driftsfase, vurderes ikke at medfører øget risiko for individdrab af stor vandsalamander eller andre padder. Det vurderes derfor samlet, at områdets økologiske funktionalitet for stor vandsalamander kan opretholdes.

Øvrige bilag IV-arter vurderes enten ikke at forekomme indenfor 3 km af det ansøgte eller vurderes ikke sårbare overfor de forstyrrelser og påvirkninger, der vil forekomme som følge af det ansøgtes realisering.

....”

Fredningsnævnet har den 13. marts 2025 anmodet Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om teknisk bistand og styrelsen har ved mail af 24. marts 2025 oplyst følgende:

”Fredningsnævnet har med nedenstående mail anmodet om teknisk bistand.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som teknisk bistand jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4, og kan hverken tages som udtryk for, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

SGAV vurderer at sagen er tilstrækkelig oplyst i relation til N-2000 områder og bilag IV-arter, herunder flagermus. SGAV har i ansøgningsmaterialet ikke fundet anledning til at der skal indhentes yderligere oplysninger.

Sagen synes i øvrigt fuldt oplyst, og ansøgningen giver ikke SGAV anledning til yderligere bemærkninger. Hvis fredningsnævnet har behov for yderligere oplysninger eller har særlige spørgsmål, står SGAV selvfølgelig til rådighed.

SGAV deltager ikke i en eventuel besigtigelse, medmindre fredningsnævnet har et særligt ønske herom.”

Fredningsnævnets sagsbehandling

Fredningsnævnet har den 11. marts 2025 foretaget besigtigelse af arealerne.

Tilstede foruden nævnet ved formand Joy Winter, Bjørn Westh, udpeget af miljøministeren, og Arne Kubert, udpeget af Holstebro Kommune, var:

Lodsejer Christian Lind
Ole Lind
Jørgen Kamp Hansen, projektejer, Holstebro Kommune
Anne Ooppelstrup, Friluftsrådet
Arne Christensen, Danmarks Naturfredningsforening

Jørgen Kamp Hansen foreviste strækningen, hvor den ønskede cykelsti skal forløbe gennem fredningen. Det kunne konstateres, at vejen er meget befærdet, herunder med tung trafik.

På grund af faldende skrænter skal der på den østlige del, der forløber fra Hellegård Å og ca. 190 m i retning mod vest, påfyldes jord, så der efter en rabat fra vejen kan lægges en cykelsti i en bredde på 2½ meter, en grøft på 75 cm, en rabat på 2 meter og derefter et fald i målene 1:2, og ikke som beskrevet i projektet 1:3.

På den vestlige del, som er en strækning på ca. 160 meter, er der stigende skrænter. Disse graves af, så stien kan etableres i samme mål.

Der skal desuden fældes træer på strækningen.

Jørgen Kamp Hansen foreviste, hvor en trampesti, som nu forløber langs vejen, og som vil blive fjernet med dette projekt, i stedet kan føres igennem terrænet. Han blev henvist til at sende en særskilt ansøgning om dette stiprojekt.

Friluftsrådet udtalte, at de mener, at det er en god ide at etablere en cykelsti af hensyn til trafiksikkerheden og folkesundheden.

Danmarks Naturfredningsforening henviste til, at de også kan gå ind for projektet, som dog skal udføres så skånsomt som muligt.

Lodsejer havde ingen indvendinger mod projektet. Han er dog spændt på, hvor åbent der bliver ud mod vejen. Det blev oplyst, at der holdes møde om ekspropriation i maj måned.

Formand Joy Winter oplyste, at sagen, forinden der træffes afgørelse, vil blive sendt til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og vandmiljø (SGAV) til udtalelse om, hvorvidt den foreliggende vurdering af projektets eventuelle påvirkning af Bilag IV-arter er tilstrækkelig.

Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse

Nævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, dispensation til etablering af en cykelsti med tilhørende A3-skråningsanlæg på strækningen langs Holstebrovej og de omkringliggende arealer, som vist på nedenstående kort, da det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål på en sådan måde, at dispensation skal afslås.

Nævnet har herved lagt vægt på, at cykelstien ikke kan placeres andre steder, fordi den skal forløbe parallelt med Holstebrovej. Cykelstiens placering er begrænset til den vejmatrix, der udgør Holstebrovej, men på grund af sikkerhedsmæssige hensyn, skal der etableres et A3-skråningsanlæg med 1:3 fald, og det er uundgåeligt, at skråningsanlægget vil påvirke arealerne uden for vejmatrixen. Cykelstien etableres for at øge både sikkerhed og tryghed i trafikken. Fredningsnævnet har endvidere lagt vægt på, at der allerede er etableret en vej på de pågældende arealer, og da cykelstien løber langs denne, er cykelstien placeret således, at den vil påvirke det fredede areal mindst muligt.

Efter beskrivelsen og vurdering af påvirkningen af området fra COWI og SAGV og de beskyttede arter også i anlægsfasen, har fredningsnævnet vurderet, at projektet, hverken i anlægsfasen eller i øvrigt- varigt eller væsentligt vil indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, og ikke varigt eller væsentligt kan beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV eller plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 3, således at betingelserne for at meddele dispensation i det hele er opfyldt.

Dispensationen meddeles på følgende vilkår:

Anlægsarbejdet skal foretages så skånsomt som muligt.

Etablering af cykelstien og A3 skråningsanlægget skal ske som beskrevet i ansøgningen, herunder med hensyn til længde og behandling af de berørte arealer.

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge lov om naturbeskyttelse § 87 afgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledning på klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte

sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En tilladelse må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at en tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Joy Winter

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Westh
2. Arne Kubert

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

3. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
4. Holstebro Kommune
5. Danmarks Naturfredningsforening
6. Danmarks Naturfredningsforening, Holstebro
7. Dansk Ornitologisk Forening
8. Dansk Ornitologisk Forening, Holstebro
9. Friluftsrådet, Kreds Limfjord Syd
10. Danmarks Jægerforbund
11. Dansk Botanisk Forening
12. Danmarks Sportsfiskerforbund
13. Jonathan Lind Hansen, Cowi A/S
14. Christian Kjeldsmark Lind